

SCHENKEN AAN OF ERVEN VAN SAMENWONERS

Wettelijke samenwoning betreft een federale definitie voor de drie gewesten van België welke ontstaat *“wanneer twee personen een verklaring van wettelijke samenwoning hebben afgelegd voor de ambtenaar van de burgerlijke stand van hun gemeenschappelijke woonplaats”*.

De juridische gevolgen zijn evenwel verschillend voor het Brussels hoofdstedelijk Gewest, het Vlaams Gewest of het Waals Gewest.

Het Belgisch erfrecht erkent aan de wettelijk samenwonenden een beperkt erfrecht met name het vruchtgebruik op de gezinswoning en de huisraad. Wil men de samenwoner extra begunstigen dan dient men een schenking te doen of een levensverzekering af te sluiten met een begunstigingsclausule ofwel een testament op te stellen. Niettemin dient men oog te blijven houden voor de fiscale gevolgen van dergelijke begunstigingen vermits samenwonenden veelal geen juridische band hebben met elkaar en daardoor in het schenkings- of successierecht in beginsel onder de tariefschaal *“vreemden”* vallen.

Sinds enkele jaren hebben de verschillende gewesten de tarieven tussen samenwoners gelijkgesteld met deze tussen gehuwden. **Evenwel wordt een verschillende definitie gehanteerd in de drie gewesten wie als “samenwoner” moet worden aanzien.**

Vlaams Gewest: twee categorieën: De wettelijk samenwonenden worden gelijkgesteld met echtgenoten vanaf de dag waarop de verklaring van wettelijke samenwoning werd ondertekend. De gelijkstelling geldt eveneens voor de feitelijk samenwonenden (hierin onderscheid het Vlaams Gewest zich van de andere gewesten). De voorwaarde is evenwel dat men op de dag van het overlijden minstens één jaar feitelijk samenwoont en een gemeenschappelijke huishouding voert.

Brussels hoofdstedelijk gewest: In het Brussels hoofdstedelijk gewest worden enkel de wettelijke samenwoners gelijkgesteld met echtgenoten. Voor feitelijke samenwoners worden de successietarieven bepaald in functie van hun verwantschapsband met de overledenen en deze kunnen oplopen tot 80 %

Waals Gewest: Wettelijk samenwonenden worden gelijkgesteld met echtgenoten. Om hieraan te voldoen dienden ze tot voor kort te voldoen aan enkele bijkomende voorwaarden: De langstlevende wettelijk samenwonende moest op de dag van het overlijden (oorspronkelijk één jaar) nadien minstens zes maanden een verklaring van wettelijke samenwoning ondertekend hebben. Vererving tussen broers, zussen en tussen oom en neef/nicht en tussen tante en neef/nicht werden uitgesloten van dit gunsttarief. Deze bijkomende voorwaarden werden onlangs afgeschaft zodat uitsluitend de verklaring van wettelijke samenwoning volstaat. Deze tarieven zijn dan van toepassing onmiddellijk na de verklaring van wettelijke samenwoning. De regeling is niet van toepassing voor feitelijke samenwoners.

Fiscale woonplaats: Voor de toepassing van voormelde artikelen kijkt men naar de fiscale woonplaats in de loop van de vijf jaar voorafgaand aan het overlijden. Werd deze op verschillende plaatsen gevestigd dan kon worden teruggerepen naar de definitie van het gewest waar hij tijdens deze periode het langst woonde. Voor wettelijk samenwonenden zou dit geen verschil uitmaken maar wel voor de feitelijke samenwoners. Feitelijke samenwoners hebben er dan ook belang bij

om zich tijdig in het Vlaams Gewest te vestigen vermits hen dit een aanzienlijke belastingbesparing kan opleveren.

René KUMPEN

ARGUS Advocaten

rene.kumpen@argusadvocaten.be